

Bruxelles, 21 iunie 2019
(OR. en)

10414/19

SOC 495
EMPL 383
ECOFIN 648
EDUC 326
SAN 309
GENDER 29
ANTIDISCRIM 19

NOTĂ

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Delegațiile
Subiect:	Economia bunăstării – Rezumatul documentului de referință al OCDE pe tema „Crearea de oportunități pentru bunăstarea oamenilor și pentru creșterea economică”

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor rezumatul documentului de referință al OCDE menționat mai sus.

Documentul de referință poate fi consultat în documentul 10414/19 ADD 1.

Economia bunăstării

Rezumatul documentului de referință al OCDE pe tema „Crearea de oportunități pentru bunăstarea oamenilor și pentru creșterea economică”

Bunăstarea, un reper pentru politici

Importanța măsurării performanței economice și a progreselor societale „dincolo de PIB” a fost deja clar demonstrată. În acest sens, se recunoaște tot mai mult faptul că, în cazul în care se ia PIB-ul ca punct de reper unic, factorii de decizie nu pot beneficia de o imagine suficient de detaliată și de fidelă a modului în care performanța economică se răsfrânge asupra cetățenilor sau a impactului pe termen lung al creșterii asupra durabilității. UE s-a numărat printre primele organizații care au recunoscut importanța acestei agende.

OCDE a jucat un rol important în dezvoltarea noțiunii de „bunăstare multidimensională” ca instrument pentru cercetare, pentru evaluare și pentru politici, prin intermediul unor instrumente precum Cadrul de bunăstare al OCDE, Cadrul OCDE pentru măsuri de politică privind creșterea favorabilă incluziunii, Inițiativa privind o viață mai bună și Inițiativa privind noi abordări ale provocărilor economice. Pornindu-se de la o abordare multidimensională a bunăstării, potențialul de îmbunătățire a deciziilor și a rezultatelor în domeniul politicilor este semnificativ. Dacă se concentrează asupra rezultatelor aferente numeroaselor dimensiuni care contează pentru cetățeni, factorii de decizie pot identifica mai bine domeniile în care performanța este ridicată, pot identifica provocările și domeniile de suprasolicitare într-o etapă timpurie și pot stabili mai eficient prioritățile.

De la o agendă a evaluării la o agendă pentru acțiune: Economia bunăstării

„Economia bunăstării” poate fi definită ca o economie care:

- (i) extinde oportunitățile aflate la dispoziția persoanelor pentru a beneficia de o mobilitate socială ascendentă și pentru a-și îmbunătăți traiul conform dimensiunilor care sunt cele mai importante pentru ele;
- (ii) asigură transpunerea acestor oportunități în rezultate în materie de bunăstare pentru toate segmentele populației, inclusiv pentru cele din partea inferioară a scalei de repartizare.
- (iii) reduce inegalitățile și
- (iv) asigură durabilitatea socială și de mediu.

Oferind oamenilor oportunități pentru sporirea bunăstării și ajutându-i să pună în practică oportunitățile respective, factorii de decizie nu numai că promovează bunăstarea ca un bun intrinsec, ci și investesc în potențialul oamenilor ca motor principal al creșterii economice pe termen lung, al rezilienței societății și al stabilității. În mod similar, acordând atenție durabilității în timp a bunăstării, factorii de decizie pot maximiza potențialul de creștere economică pe termen lung și își pot proteja mai bine economiile împotriva șocurilor negative. În ambele cazuri, „economia bunăstării” urmărește să creeze și să susțină un „cerc virtuos” în care cele două elemente – creșterea economică durabilă și bunăstarea – conlucrează în beneficiul oamenilor și al societății.

Cum pot fi construite economiile bunăstării?

Prezentul document își propune să arate cum pot țările să își construiască economii ale bunăstării și să specifice rolul pe care îl pot juca politicile în realizarea acestui obiectiv. Acesta furnizează o analiză a mai multor canale importante prin care creșterea economică și bunăstarea se sprijină și se consolidează reciproc, concentrându-se asupra câtorva domenii de politică esențiale atât pentru bunăstare, cât și pentru creșterea economică: (i) educația și formarea profesională; (ii) asistența medicală; (iii) protecția socială și redistribuirea și (iv) egalitatea de gen.

Documentul susține în primul rând că prin investiții în bunăstarea oamenilor se pun bazele unei creșteri economice pe termen lung mai puternice și mai durabile. În special, se demonstrează că extinderea oportunităților de acces la educație și asistență medicală de înaltă calitate și promovarea unor sisteme de protecție socială favorabile incluziunii care să susțină reziliența și mobilitatea socială sunt pârghii puternice pentru activarea cercului virtuos care caracterizează „economia bunăstării”. În al doilea rând, documentul susține că, pentru a putea fi valorificate pe deplin, aceste investiții trebuie să se transpună într-o îmbunătățire a rezultatelor în materie de bunăstare pentru toate segmentele populației. Astfel, documentul subliniază importanța eliminării inegalității de gen în ceea ce privește accesul la locuri de muncă de calitate.

Educație

Beneficiile unei *educații* de mai lungă durată și de mai bună calitate depășesc efectele acesteia asupra creșterii PIB-ului, ele acoperind multe alte dimensiuni ale bunăstării. De exemplu, **în țările OCDE, persoanele cu studii superioare trăiesc în medie cu aproximativ 6 ani mai mult decât persoanele cu un nivel scăzut de educație**. Acestea se confruntă cu rate mai ridicate de ocupare a forței de muncă, cu cote mai reduse ale insecurității pe piața forței de muncă și ale suprasolicitării la locul de muncă, deși impactul educației de mai lungă durată asupra echilibrului dintre viața profesională și cea privată poate fi negativ. În urma încercărilor de a cuantifica impactul net total al educației asupra bunăstării s-a constatat că **rata de rentabilitate a educației este mai mult decât dublă dacă sunt luate în considerare beneficiile în ceea ce privește sănătatea și ocuparea forței de muncă**.

Politicile pot îmbunătăți bunăstarea și pot crește performanța economică prin extinderea accesului la o educație de înaltă calitate pentru toate segmentele populației. Printre pârghiile importante pentru a realiza acest lucru se numără creșterea participării la sistemele de nivel preșcolar, sporirea autonomiei pentru școli și universități, reducerea raportului cantitativ dintre studenți și profesori, reducerea diferențelor (și facilitarea transferurilor) între educația universitară și cea profesională și diminuarea obstacolelor pentru finanțarea studenților la nivelul terțiar. Reducerea inegalităților în domeniul accesului și al oportunităților în cadrul școlii este esențială pentru a promova rezultate mai bune în materie de educație, având în vedere că țările cu un nivel ridicat de inegalitate în ceea ce privește educația și competențele înregistrează, de asemenea, un nivel mediu mai scăzut al performanțelor educaționale. În mod similar, ar putea fi îmbunătățite în mod semnificativ domeniul de aplicare, stabilirea publicului-țintă și eficiența în ceea ce privește formarea profesională și învățarea pe tot parcursul vieții. **Doar aproximativ 40 % dintre adulții din țările OCDE se implică în activități de învățare în rândul adulților pe parcursul unui an**, pentru unele grupuri, în special cele cu un nivel de educație mai scăzut, probabilitatea de a participa la activități de învățare în rândul adulților fiind mult mai mică.

Asistență medicală

Sănătatea este un drept fundamental al omului și un factor-cheie care contribuie la bunăstare. Din perspectiva pozitivă, îmbunătățirea stării de sănătate contribuie la intensificarea creșterii economice prin creșterea investițiilor în educație, îmbunătățirea participării la piața forței de muncă și sporirea economiilor. Din perspectiva negativă, problemele de sănătate reprezintă o povară economică semnificativă pentru societate și pentru finanțele publice, pe lângă costurile umane. De exemplu, **costurile totale ale problemelor de sănătate mintală sunt estimate la peste 4 % din PIB – sau peste 600 de miliarde EUR – în cele 28 de state membre ale UE. Aproximativ 550 000 de persoane de vârstă activă mor prematur în fiecare an în UE din cauza unor boli netransmisibile, însumând pierderi anuale de 3,4 milioane de ani în raport cu speranța de viață și de 115 miliarde EUR în raport cu potențialul economic.** Impactul stării de sănătate asupra altor dimensiuni ale bunăstării depășește cu mult efectele acesteia asupra creșterii PIB-ului. Primul domeniu afectat este educația, având în vedere că o longevitate mai mare crește randamentul investițiilor în educație raportat la durata vieții, în timp ce starea precară de sănătate reduce dezvoltarea cognitivă și rezultatele educaționale ale copiilor. Sănătatea este, de asemenea, un factor determinant al ocupării forței de muncă și al bunăstării subiective.

Politicile pot îmbunătăți bunăstarea și pot crește performanța economică prin asigurarea accesului la o asistență medicală de înaltă calitate pentru toate segmentele populației. Printre pârghiile importante pentru a realiza acest lucru se numără politicile proiectate să îmbunătățească eficacitatea sistemelor de sănătate, în special prin extinderea gamei de bunuri și servicii acoperite de asistența medicală de bază. **Măsurile preventive și nivelurile ridicate de protecție a sănătății reprezintă o investiție esențială, deoarece sunt adesea mai eficiente din punctul de vedere al costurilor decât tratarea *ex post* a problemelor de sănătate asociate. Măsurile care contribuie la îmbunătățirea sănătății mintale ar trebui, de asemenea, să constituie priorități în materie de politici,** de exemplu dezvoltarea unor programe mai sistematice de diagnosticare și de sprijin (în special în școli și în timpul sarcinii și al perioadelor perinatale), promovarea nediscriminării la locul de muncă și reducerea stresului la locul de muncă. În mod similar, într-un **studiu realizat în 36 de țări membre ale OCDE, ale UE28 și ale G20 se constată că, prin intermediul unor strategii de comunicare care să vizeze ansamblul populației și al unor intervenții în materie de politici având drept scop îmbunătățirea alimentației și a activității fizice s-ar putea contribui la economisirea a până la 58 de miliarde EUR din bugetele totale pentru sănătate până în 2050.** Reducerea inegalităților în domeniul accesului este, de asemenea, esențială pentru a promova rezultate mai bune în materie de sănătate, având în vedere că proporția persoanelor care suferă de o stare de sănătate precară afectează în mod semnificativ indicatorii de sănătate principali. În plus, inegalitățile în domeniul sănătății sunt adesea stratificate pe criterii economice, educaționale sau profesionale. De exemplu, **nevoile nesatisfăcute în materie de asistență sunt substanțial mai mari pentru grupurile cu venituri reduse.**

Protecția socială și redistribuirea

Protecția socială și redistribuirea influențează bunăstarea și creșterea economică prin intermediul a două mecanisme principale. În primul rând, transferurile sociale îi protejează pe oameni de volatilitatea economică și îi ajută să se redreseze mai rapid de pe urma șocurilor adverse. În al doilea rând, acestea pot împiedica transformarea inegalităților în ceea ce privește rezultatele prezente în inegalități de șanse pentru generația următoare, în special în ceea ce privește sănătatea, educația și piața forței de muncă. Astfel, **protecția socială contribuie la creșterea rezilienței socioeconomice și promovează investițiile în capitalul fizic și uman, precum și intensificarea creșterii economice**. Cercetările efectuate recent de OCDE confirmă faptul că sistemele de protecție socială și de redistribuire mai favorabile incluziunii pot fi asociate cu o creștere mai mare a PIB-ului, în timp ce o inegalitate mai mare a veniturilor frânează performanțele economice. Impactul protecției sociale și al redistribuirii asupra bunăstării nu se limitează la efectele acestora asupra veniturilor. Există dovezi că protecția socială și o anumită redistribuire a veniturilor sunt asociate cu o bunăstare subiectivă mai mare.

Politicile pot îmbunătăți bunăstarea și pot crește performanța economică prin promovarea unor sisteme de protecție socială mai favorabile incluziunii și prin reducerea inegalităților în ceea ce privește oportunitățile și rezultatele. *Noua strategie a OCDE pentru ocuparea forței de muncă* subliniază faptul că, **dacă sunt combinate cu politici active în domeniul pieței forței de muncă și cu politici de stimulare a cererii de forță de muncă, sistemele de asigurări sociale și de asistență socială bine concepute pot fi foarte eficiente pentru protecția persoanelor, oferind în același timp rezultate mai bune pe piața forței de muncă**. Efectele pot fi importante, în special pentru familiile din clasa de mijloc, care se confruntă cu riscuri mai mari de mobilitate descendentă. **Țările OCDE care cheltuiesc mai mult pe programe active de ocupare a forței de muncă (ALMP) tind să dețină un procent mai mic de gospodării cu venituri medii care regresează pe scara distribuției veniturilor**. Pentru a sprijini aceste obiective, în multe țări s-ar putea aplica un sistem de impozitare a veniturilor mai progresiv, în special pentru persoanele cu veniturile cele mai mari, și mai echitabil pentru clasa de mijloc.

Egalitatea de gen

Promovarea *egalității de gen* generează beneficii pentru societăți și pentru economii în diferite moduri, pe lângă valoarea sa intrinsecă. **Creșterea gradului de ocupare în rândul femeilor și a orelor lucrate de către acestea ar conduce la sporirea productivității și la o creștere mai mare a PIB-ului.** De asemenea, aceasta poate reduce inegalitatea veniturilor, poate sprijini veniturile gospodăriilor în perioadele de recesiune economică și poate consolida clasa de mijloc. **Pentru UE, îmbunătățirea egalității de gen ar putea duce la o creștere a PIB-ului total de până la 9,6 % până în 2050.** Tendințele actuale în ceea ce privește speranța de viață și ratele de fertilitate întăresc argumentele în favoarea creșterii participării femeilor pe piața muncii. În plus, în pofida creșterii ratei de participare a femeilor pe piața muncii, inegalitățile de gen în ceea ce privește accesul la locuri de muncă de calitate rămân substanțiale. Pentru femeile care ocupă un loc de muncă, probabilitatea de a lucra cu fracțiuni de normă, pentru salarii mai mici și în sectoare mai puțin lucrative este mai ridicată.

Politicile pot îmbunătăți bunăstarea și pot crește performanța economică prin contribuții la reducerea disparității de gen în ceea ce privește accesul la locuri de muncă de calitate. Acest lucru necesită abordarea inegalității de gen de pe piața forței de muncă, dar și în ceea ce privește educația și munca de îngrijire neremunerată. **Aspectele legate de gen au o legătură intrinsecă cu politicile favorabile familiei – în ceea ce privește concediile plătite, sprijinul pentru îngrijire și modalitățile de lucru flexibile –** care ajută atât bărbații, cât și femeile să realizeze un echilibru mai bun între viața profesională și cea privată și un grad mai ridicat de bunăstare. Politicile care reconciliază viața profesională cu viața de familie, în special prin servicii de educație și îngrijire timpurie de calitate, pot crea condiții de concurență echitabile prin compensarea dezavantajelor generate în cadrul vieții de familie, permițând femeilor să progreseze în carieră și evitând transmiterea dezavantajelor către copii. În special, **îmbunătățirea accesului la îngrijire de bună calitate și la programe preșcolare pentru copii este esențială pentru egalitatea de gen și pentru asigurarea unui început în viață optim pentru copii.** De asemenea, trebuie depuse eforturi suplimentare pentru combaterea violenței împotriva femeilor. La nivelul UE, **doar 14 % dintre femeile care declară că au fost victime ale violenței din partea unui partener declară că au contactat poliția** cu privire la cel mai grav incident.

O strategie de bunăstare pentru UE

În general, dovezile prezentate în acest document arată că bunăstarea nu mai este o chestiune marginală de interes. Bunăstarea merită, mai degrabă, să ocupe un loc mai central în procesul de luare a deciziilor economice. Acest lucru are implicații semnificative pentru politici:

- **Este necesară o rearanjare a ordinii priorităților în materie de investiții, astfel încât să se țină seama de legăturile dintre rezultatele în materie de bunăstare și creșterea economică pe termen lung**, cu scopul de a menține cercul virtuos care caracterizează „economia bunăstării”.
- **Trebuie evaluate în mod corespunzător efectele politicilor, astfel încât să se reducă la minimum impactul lor negativ asupra bunăstării și a creșterii pe termen lung**, în special în contextul ajustării fiscale.
- **Inegalitățile în ceea ce privește rezultatele în materie de bunăstare ar trebui să fie o preocupare de bază în cadrul politicilor. Soluționarea problemei inegalităților va necesita o abordare coerentă și integrată, care să mobilizeze întregul sector al administrației publice**, întrucât inegalitățile tind să se coreleze între dimensiuni diferite și sunt rezultatul contribuției unei serii de politici.
- **Crearea unei economii a bunăstării nu este doar o misiune pentru sectorul administrației publice. Sectorul privat poate contribui, de asemenea, la acest obiectiv în diverse moduri.** Crearea unor parteneriate public-private eficace pentru promovarea bunăstării și mobilizarea de finanțare privată pentru investiții cu impact social pot reprezenta modalități inovatoare de a face față provocărilor legate de finanțare.

Într-o etapă următoare, recomandările de politici prezentate în acest document de referință ar putea fi dezvoltate suplimentar, cu scopul de a furniza bazele pentru o *Strategie privind bunăstarea și durabilitatea pentru UE* orientată către acțiune.